

meghaladó fénycsökkenést észlelünk, egy levelezőlapon, vagy telefonon azonnal értesítjük a Budapesti TIT Uránia Csillagvizsgálót. Az R CrB-t könnyen felkereshetjük, mivel egy egyenlő szárú háromszöget zár be a delta / δ / és epezilon / ϵ / CrB-al, közelében pedig egy kis csillag van. /2.a kép./

A T Coroneae Borealis /155526/ un. ismétlődő nova /Nd/, amelynek eddig 1866-ban észlelték a fellángolását; amikor is fényessége kb. 2 mg-ig nőtt. Alapfényessége kb. 10,5 mg. azért csak 10-12 cm-es távcsővel pillanthatjuk meg, az epezilon CrB-től délkeletre egy 7,9 és egy 8,4 mg-jú csillag közt, kb. fele távolságban. Célszerű gyakran - egy éjszakan többször is észlelni, mert az alapfényesség kisebb, 0,3-0,6 fényrendnyi fellángolást mutat. De érdemes a környékét kisebb távcsővel is naponta ellenőrizni, mivel egy újabb nova kitörése bármikor bekövetkezhet. A csillag környékét alaposan meg kell ismernünk, nehogy egy másik fényesebb csillagot véljünk a novának. Amennyiben valóban váratlan és erős fényesség növekedést tapasztalunk, azonnal értesítsük az Uránia Csillagvizsgálót. /Bp.I., Sánc u. 3/b./ - a vörös színű csillag szinképere egy, a novákat jellemző változó szinkép /Q/ rakódik.

A HD 143808 a T CrB-től nem messze látható /155826/ és már 5-8 cm-es műszerrel is észlelhető. Először 1968-ban jelezték, hogy a 8,2 mg alapfényességű csillag fénye néhány percre tartó, 0,3-0,5 mg-os felvillanásokat mutat. E tulajdonsága révén feltételezhető, hogy az UV Ceti változók sorába tartozik, amit az is alátámaszt, hogy F5 szinképe sárga törpe. Rendszeres követése igen fontos. Az UV Ceti csillagok észlelésénél úgy járunk el, hogy 4-5 percre át folyamatosan figyeljük - az összehasonlító csillaggal együtt -, majd 2-3 percre pihentetjük szemünket, és újabb 4-5 percre figyeljük a csillagot. Egy-egy ilyen követési sorzat legfeljebb 1/2 - 3/4 órán át tartson. Az észlelési naplóban pontosan tüntessük fel a megfigyelési sorzatok kezdetét és végét, ha biztos fellángolást látunk, úgy ezt legalább 1/2 perc pontossággal rögzítsük és 10-20 másodpercenként végezzünk egy fénybecelést. Az észlelések összehasonlítása érdekében kérjük a megfigyelőket, hogy március 17, 18, 19-én 22-23 óra között, április 2, 3, 4-én 21-23 óra közt és április 14, 15, 16-án 21-23 óra között feltétlenül próbálkozzanak a követéssel és az eredményt a háromnapos sorozatok végén közöljék e sorok írójával az Uránia Csillagvizsgáló címen. /Egyébként a rendszeres észleléseket heti vagy kéthavi összeállításban kérjük Nagy Sándorhoz eljuttatni, Baja, MTA. Csillagvizsgáló címre./

ifj. Bartha Lajos

Felhívjuk a változócsillag észlelők figyelmét az éta Gemino-rumra / η / az Ikrék csillagképben. A félig szabályos típusba tartozó változó fényessége 3,3-3,9 mg közt ingadozik, így pusztán szemmel is könnyen észlelhető. Összehasonlítónak a mellette látható mű / μ / Gem, /3,2 mg/, a delta / δ / Gem /3,5 mg/ a téta / τ / Gem /3,6 mg/ és az iota / ι / Gem /3,9 mg/ használható.

Az éta Geminorum május végéig jól észlelhető; hosszávétőleges periódusa 233 nap, Harvard száma 060923. - Közelében észlelhető a Cepheida típusú zéta Geminorum is, amelynek fénye 10,15 napos periódusban, 3,7-4,2 magnitudo közt változik. Itt összehasonlítól még a 4,2 mg-ju nő /V/ Gem-ot is felhasználhatjuk. Észlelése érdekes adatokat szolgáltatathat.

A csillagfedés megfigyelőket kérjük, hogy észleléseiket havonta összeállítva, a következő hónap 5-ig küldjék meg Ponori Aurélnak az Uránia címére. A Mars okkultáció adatait azonban kérjük lehetőleg május 20-ig eljuttatni. - A rendszeres észlelők ez év második felétől külön űrlapot kapnak Hurbanovóból /Ógyalláról/, ide is kell az adataikat küldeni, de a másolatot kérjük továbbra is eljuttatni az Urániába.

MEGFIGYELÉSEK

Szines holdgyűrű - halo - jelenség.

Rendkívül érdekes, nagy kiterjedésű halo-t lehetett megfigyelni a Hold körül 1971. december 30-án, 23:09 KEI-ben. A halo glóriászerű kör formájában övezte a Holdat, félátmérője 25° lehetett és különösen a Hold felé eső pereme a szivárvány színeiben játszott. A nagy kiterjedésű gyűrűn belül is észlelni lehetett a koncentrikus gyűrűket.

Elter Tamás /Baja/

Megjegyzés: bár meteorológiai jelenségről van szó, e közleménnyel is szeretnénk felhívni a figyelmet a Nap- és holdgyűrűk rendszeres feljegyzésére. Noha a halo jelenség nem túl ritka, szines holdgyűrű csak kivételesen lép fel. /B./

Konkáv árnyék a Szaturnusz gyűrűjén.

1971. szeptember közepétől, 15-cm-es távcsővel a Szaturnusz-nak a gyűrűre vetett negatív /konkáv/ árnyékát rendszeresen észlelem. Többnyire csak pozitív görbületű, normális árnyékot láttam. 1971. szeptember 16-án este a légköri viszonyok kivételesen jók voltak, úgy hogy 160-szoros nagyítással a Szaturnusz két legerősebb sávjának finomabb részleteit is láttam. A 23:10 UT-kor készített rajzon is jól kitűnik, hogy az árnyék biztosan konkáv, befelé görbülő volt. Az északi és déli fősáv intenzitása egyaránt 3D volt, a déli fősáv /SEB/ déli /S-1/ peremén egy kis beöblösödés volt látható.

Papp János /Budapest/

Időszakos holdjelenségek /TLP-k/ 1971-ben

A múlt évben /1971/ az alábbi időszakos Holdjelenségekről /Transient Lunar Phenomenons = TLP/, azaz egyes területek szokatlan elsötétedéséről, vagy kivilágosodásáról érkezett jelentés: 1. /1971. I. 7. Obs.: Elek Imre, Ózd. 35 cm-es reflektorral. - FRA MAURO S-1 /déli/ részének szokatlan fénylése 19:00-